

دیکتاتور داده‌ها را سرکوب می‌کند

از ستایش خود کامگان تا ضیافت‌های سلطنتی در انگلستان، ترامپ تصویری از خود ساخته که بیش از آن‌که به رئیس‌جمهور شباهت داشته باشد، به پادشاهی خودخوانده می‌ماند

▲ طرح تزیینی است

ریاست‌جمهوری و خطابه‌های انتخاباتی دونالد ترامپ را نمایشگری پرزرق‌وبرق و تمایل او به درام‌های سبک استبدادی همراه است. او به‌طور آشکار از خود کامگان خارج از کشور تمجید می‌کند. به گزارش «ای‌بی‌سی نیوز»، در یک گردهمایی در نیوهمپشایر ترامپ در حالی رهبران خودکامه جهان را ستود که در داخل نیز می‌کوشد به شکلی مشابه حکومت کند. گاردین گزارش می‌دهد ترامپ به شوخی گفته که خود دیکتاتور نخواهد بود؛ مگر «در روز نخست» و برای رسیدگی به مسائلی چون مرزها. به نقل از «نیویورک تایمز» او حتی در یک گردهمایی کهنه‌سربازان، تهدید کرده که «اقت» یا همان مخالفان سیاسی خود را «ریشه‌کن» خواهد کرد. این اظهارات مقایسه‌ا با بابا هیتلر و موسولینی را موجب‌شد و نشان داد که زبان ترامپ بازتابی از کلیشه‌های کلاسیک دیکتاتورهاست.

در عین حال، ترامپ در شکوه و جلال تشریفاتی غوطه‌ور است. برای نمونه، در سفر رسمی سپتامبر ۲۰۲۵ در دیدار شاه چارلز در قلعه ویندزور، ترامپ به لردها بریتانیایی حاضر گفت که این استقبال «یکی از بزرگ‌ترین افتخارات زندگی من» بوده است. به نقل از «سی‌بی‌اس» خود ضیافت بر روی میزی «نزدیک به ۴۸ متر»، با صد خدمتکار و زیر سقف‌های زراندود قلعه برگزار شد؛ فضایی که بیشتر درخورتاج‌گذاری بود تا یک شام دیپلماتیک. حتی منو و تزیینات طوری انتخاب شده بودند که اشاره‌ای به تاریخچه‌ی خانوادگی ترامپ داشته باشند. چنین زرق‌وبرقی در کنار لاف‌های ترامپ درباره محبوبیتش، این سخن را بر سر دهان‌ها انداخت که او از «مقام شبیه به پادشاه» لذت می‌برد.

پاک‌کردن سوابق: سرکوب داده‌ها

در پس این نمایش، اما شباهتی شوم با دیکتاتوری هم‌نهیفته است: پاک کردن نظام‌مند داده‌های عمومی. «رویترز» گزارش داده که دولت ترامپ بسیاری از نظرسنجی‌ها و آمارهای فدرال را قطع یا تضعیف کرده است؛ تلاشی عملی برای پنهان کردن حقایق ناخوشایند درباره زندگی آمریکایی‌ها. برای نمونه، اخیراً وزارت کشاورزی ایالات متحده (USDA) نظرسنجی با سابقه‌ای درباره گرسنگی آمریکایی‌ها را متوقف کرد. این وزارتخانه اعلام کرد که

گزارش سالانه امنیت غذایی خانوار (که در دوران ریگان آغاز شده بود) با انتشار داده‌های ۲۰۲۴ پایان خواهد یافت و این مطالعه را «تکراری، پرهزینه و سیاسی‌شده» خواند. در عمل، این بدان معناست که پس از امسال دیگر هیچ آمار رسمی تازه‌ای درباره گرسنگی یا فقر در آمریکا منتشر نخواهد شد. در گزارشی از مجله «فوربز» آمده که این مسئله انتقاداتی را برانگیخت، از جمله این که چنین تصمیمی «کشور را به تاریکی فرو می‌برد» و سیاست‌گذاران و خیریه‌ها را از داده‌های معتبر محروم می‌سازد. بیش از ۲۰ نماینده دموکرات کنگره به این اقدام اعتراض کردند و یادآور شدند که نظرسنجی لغوشده «مهم‌ترین سنجه‌ی باکیفیت و پایدار» برای سنجش گرسنگی بود.

کارشناسان تغذیه‌ای مانند «جرمی اورت» از دانشگاه بایلر می‌گویند این کار «یک زبان مشترک و چارچوب سازگار برای فهم گرسنگی در ایالات متحده» را از بین می‌برد. بدون آن، میلیون‌ها آمریکایی در معرض گرسنگی با خطری مواجه هستند که برای مقامات و افکار عمومی نامرئی می‌شود. به گزارش «اسوشیتد پرس» این اقدام اندکی پس از آن صورت گرفت که دستور ترامپ مبنی بر کاهش مالیات‌ها، ۱۸۶ میلیارد دلار از بودجه‌ی SNAP (کوپن‌های غذایی) را کاهش داد؛ موضوعی که نشان می‌دهد قطع داده‌ها به منظور کوچک‌نمایی گرسنگی رو به افزایش بوده است.

افزون بر این داده‌های شغل و اشتغال هم دستکاری شد. ترامپ آمارهای اقتصادی را هدف گرفته است. در ژوئیه‌ی ۲۰۲۵، پس از انتشار یک گزارش ضعیف درباره مشاغل، رئیس‌جمهور ترامپ رئیس اداره «آمار کار» (BLS)، آمریکا «مک‌انتارفِر» را برکنار کرد. او بی‌هیچ مدرکی مدعی شد که آمار اشتغال «دستکاری شده» تا او را بد نشان دهد. اقتصاددانان این برکناری را محکوم کردند و یادآور شدند که داده‌های شغلی آمریکا در سطح جهانی به‌عنوان داده‌هایی بی‌طرفانه شناخته می‌شوند. «اسوشیتدپرس» در گزارشی، این اقدام ترامپ را عملی غیرعادی از ریاست‌جمهوری توصیف کرد که «اعتبار آمار ایالات متحده را تضعیف می‌کند». به قول نشریه «نیوزویک» وقتی اعداد با روابت دولت سازگار نیست، پیام‌رسان اخراج می‌شود تا مشکل پنهان بماند.

داده‌های بد را یا ناپدید کن یا بازتعریف

را به آگاهی عمومی تبدیل می‌کنند. وقتی آمار متوقف می‌شود، واقعیت از میان نمی‌رود؛ فقط از دید سیاست‌گذاران و مردم پنهان می‌ماند. در چنین وضعی، فقر، گرسنگی یا آلودگی دیگر در قالب عدد و سند وجود ندارند و از دستور کار عمومی حذف می‌شوند. این جاست که اقتدارگرایی چهره واقعی خود را نشان می‌دهد: نه در فریادها، بلکه در سکوت آماری. حذف آمارهای گرسنگی، اشتغال و سلامت اقدامی اداری نیست؛ ابزاری است برای خاموش کردن صدای جامعه و پوشاندن رنج‌های آن.

دانشمندان هشدار می‌دهند که از دست دادن این داده‌ها خطرناک است: یکی از کارشناسان «صندوق دفاع محیط زیست» می‌گوید «اگر داده‌های زیست‌محیطی را از دست بدهیم، توانایی مان برای پاسخ به تهدیدهای اقلیمی محدود می‌شود... نمی‌توان از چیزی محافظت کرد که اندازه‌گیری نمی‌شود.»

به بیان کوتاه، کاخ سفید به‌طور نظام‌مند اطلاعات دشوار به‌دست آمده در باره تغییرات اقلیمی و آلودگی را درست در زمانی حذف کرده که سیاست‌های خودش تهدیدی برای تشدید همان مشکلات است.

دیکتاتورها از داده‌ها متنفرند

تاریخ‌دانان و کارشناسان داده خاطرنشان می‌کنند که رژیم‌های تمامیت‌خواه معمولاً به دنبال کنترل دانش هستند. آمارهای باز و یافته‌های علمی، چنگال اقتدار را تضعیف می‌کند. همچنان که «واشنگتن پست» از انتشار بیانیه دانشمندانی خبر می‌دهد که مدعی‌اند دولت ترامپ نوعی «جنگ علیه علم» را به راه انداخته است. تحلیل «اتحادیه دانشمندان نگران» (Union of Concerned Scientists) اشاره می‌کند که لغو نظرسنجی گرسنگی و سایر اقدامات مشابه، آخرین نشانه از این است که رئیس‌جمهور و متحدانش مصمم‌اند علم و داده‌هایی را که با دستور کار سیاسی‌شان سازگار نیست، از میان بردارند.

«اناسی کریگر»، اپیدمیولوژیست دانشگاه هاروارد نیز هشدار داد ناپدید کردن داده‌ها، مشکلات اجتماعی را از بین نمی‌برد، بلکه فقط آن‌ها را بدتر می‌کند. «کریگر» به اعتماد عمومی هم اشاره می‌کند: «حذف اطلاعات، اعتماد به نهادهای دولتی را تضعیف و پاسخ‌گویی دولت را فرسوده می‌کند.» دیکتاتورها به رازپوشی و تبلیغات متکی‌اند، واقعیت‌ها برایشان مزاحم‌اند. گاردین از «تام فریدن»، رئیس پیشین CDC نقل می‌کند که «سرکوب یا محدود کردن دسترسی به واقعیت‌ها، توانایی ما را برای رسیدگی به چالش‌های فوری سلامت تضعیف می‌کند.»

به همین ترتیب، دفن کردن داده‌ها جوامع را نسبت به تهدیدها کور می‌کند. در عمل همان‌طور که «اناسی کریگر» می‌گوید این بدان معناست که پژوهشگران، روزنامه‌نگاران و شهروندان عادی دیگر نمی‌توانند «دولت را مورد بازخواست قرار دهند؛ چرا که اعداد و داده‌های لازم برای انجام این کار را در اختیار ندارند. با پاک‌سازی داده‌ها، دولت بیشتر شبیه به سیستم خودکامگی عمل می‌کند تا یک حکومت مردم‌سالار.

طلیحه آمریکای اقتدارگرا

داده‌ها و آمارها صرفاً جزئیات فنی بی‌طرف نیستند. داده‌ها ماده خام پاسخگویی عمومی‌اند. وقتی ارقام قابل اعتماد در دسترس باشند، روزنامه‌نگاران، گروه‌های جامعه‌مدنی و سیاستمداران مخالف می‌توانند اطلاعات را به روایت، مطالبات تبدیل کنند. بنابراین رهبران اقتدارگرا انگیزه‌ای ساختاری برای پنهان‌سازی، تحریف یا محو داده‌هایی دارند که شکست سیاست‌ها یا رنج اجتماعی را آشکار می‌سازد. چنین اقدامی یک استراتژی بقای سیاسی است.

سه مکانیسم متقابل وجود دارد که از طریق آن اقتدارگرایان به اطلاعات حمله می‌کنند:

مدیریت مشروعیت: اعداد موثق مانند افزایش بیکاری، تشدید ناامنی غذایی و افزایش مرگ‌ومیر تهدیدی مستقیم برای ادعای کارآمدی دولت است. محو یا کم‌اهمیت جلوه‌دادن آن اعداد، برجستگی شکست را کاهش می‌دهد. دستکاری یا پنهان کردن اطلاعات مشروعیت را حفظ می‌کند. بدون آنکه توسل به خشونت ضروری باشد. **تضعیف پاسخگویی و حلقه‌های بازخورد:** حکومت دموکراتیک بر حلقه‌های بازخورد تکیه دارد؛ داده به تحلیل، تحلیل به امکان بررسی عمومی و در نهایت همه اینها به اصلاح سیاست منجر می‌شود. حذف داده این حلقه را می‌شکند.

محدود کردن بسیج مدنی و فشار بین‌المللی: اعداد به فعالان و مطبوعات شواهد لازم را می‌دهد تا شهروندان را بسیج کنند یا توجه و کمک بین‌المللی را جلب کنند. بدون آن بسیج اعتراض داخلی دشوارتر می‌شود. **حفاظت از شبکه‌های نخبگان و نظام گماشته‌پرور:** اندازه‌گیری شفاف نه تنها شکست‌های دولت را برملا می‌سازد، بلکه نشان می‌دهد بودجه‌ها کجا هزینه می‌شوند، چه کسانی منتفع می‌شوند و چه کسانی در حال از دست دادن حقوق خوداند. اقتدارگرایانی که قدرت‌شان بر توزیع منابع، روابط مشتری‌مدار یا توافق‌های نخبگانی استوار است، انگیزه دارند تا نتایج بودجه‌ای و برنامه‌ای را مبهم‌نگه دارند تا حامیان‌شان از سرزنش مصون بمانند. این انگیزه کمک می‌کند توضیح دهیم چرا حتی دفاتر آماري ظاهرأ «فنی» هم تبدیل به هدف‌های سیاسی می‌شوند.